

EVROPSKÝ PARLAMENT

2009 - 2014

Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin

2011/2175(INI)

22. 11. 2011

STANOVISKO

Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin

pro Výbor pro zemědělství a rozvoj venkova

k otázce, jak se vyhnout plýtvání potravinami: strategie pro účinnější potravinový řetězec v EU
(2011/2175(INI))

Navrhovatelka: Anna Rosbach

PA_NonLeg

NÁVRHY

Výbor pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin vyzývá Výbor pro zemědělství a rozvoj venkova jako věcně příslušný výbor, aby do svého návrhu usnesení začlenil tyto návrhy:

- A. vzhledem k tomu, že v Evropě dosahují ztráty potravin ve stadiu pěstování, po sklizni a v průběhu zpracování a ve formě potravinového odpadu ve fázi maloobchodního prodeje a spotřeby 179 kg na osobu za rok¹,
- B. vzhledem k tomu, že lze předejít 60 % potravinového odpadu z evropských domácností a že 20 % potravin je vyhozeno kvůli nejasnostem ohledně časových údajů na značení výrobků²,
- C. vzhledem k tomu, že v Evropě a Severní Americe v minulých desetiletích, kdy existovala nadměrná produkce potravin, nebylo plýtvání potravinami politickou prioritou, což vedlo k celkovému zvýšení množství potravinového odpadu v potravinovém řetězci; vzhledem k tomu, že v Evropě a Severní Americe dochází k plýtvání potravinami převážně v maloobchodní fázi a při spotřebě, zatímco v rozvojovém světě jsou hlavními problémy ztráty ve fázi pěstování, sklizně, zpracování a přepravy,
- D. vzhledem k tomu, že je nutné dosáhnout zásadní pozitivní změny v chování spotřebitelů, aby méně plýtvali jídlem, avšak již nyní lze docílit zlepšení v potravinovém řetězci Evropské unie v řízení fáze skladování, přepravy a distribuce,
- E. vzhledem k tomu, že plýtvání potravinami nezvyšuje pouze ekonomické náklady, ale není oprávněné ani z etického a ekologického hlediska,
- F. vzhledem k tomu, že produkce potravin je spojena s vysokou mírou emisí CO₂ a využívání zdrojů (včetně půdy a vody),
- G. vzhledem k tomu, že se kromě toho odhaduje, že ztráty po sklizni činí jen v Evropě každý rok 4 miliardy EUR,
 1. je přesvědčen, že absolutní prioritou musí být zabránění ztrátám potravin, protože potraviny jsou cenným a vzácným zdrojem a miliony lidí trpí hladu;
 2. vyzývá k přijetí opatření ke snížení potravinového odpadu v potravinářském průmyslu, obchodním odvětví, restauracích, zdravotnických zařízeních, školách a dalších zařízeních, protože mnoho druhů biologického odpadu vzniká v důsledku spotřeby potravin ve společnostech;
 3. zdůrazňuje, že neexistuje žádná harmonizovaná definice plýtvání potravinami, což vede k vážným nesrovnalostem ve shromažďování statistických údajů a brání efektivním

¹ Preparatory Study on Food Waste across the EU 27 (Přípravná studie o plýtvání potravinami napříč EU-27), Evropská komise, Paříž, 2010, s. 11.

² Časopis „Životní prostředí pro Evropany“, vydávaný Generálním ředitelstvím pro životní prostředí Evropské komise, Lucembursko, 2011, s. 8.

krokům na evropské a vnitrostátní úrovni;

4. konstatuje, že politika EU pro nakládání s biologickým odpadem musí být propracovaná a přizpůsobena jak z etického, tak i ekologického hlediska;
5. uznává, že snížení plýtvání potravinami má významný přínos pro životní prostředí, nejen pokud jde o negativní dopady likvidace odpadů, ale také z hlediska energetických úspor, emisí, vody a využívání půdy v procesu pěstování a zabránění negativním dopadům spojeným s potenciálně neudržitelnými postupy v zemědělské výrobě, jako je znečišťování vody a ztráta biologické rozmanitosti;
6. zastává názor, že plýtvání potravinami by se z velké části dalo předcházet, kdyby byl potravinový řetězec co nejkratší a zahrnoval účinnou místní produkci a distribuci, čímž by přispěl k menšímu plýtvání potravinami;
7. je znepokojen tím, že ekologické náklady produkce se náležitě neodrážejí ve spotřebitelských cenách;
8. vyzývá Komisi, aby na základě rámcové směrnice o odpadech navrhla jasné cíle snížení plýtvání potravinami; vyzývá Komisi, aby věnovala zvláštní pozornost plýtvání potravinami při hodnocení programů členských států zaměřených na předcházení vzniku odpadů a jejich cílů a ukazatelů v souladu s rámcovou směrnicí o odpadech; vyzývá, aby při posuzování dopadu každého legislativního návrhu týkajícího se potravin byl hodnocen vliv vytváření potravinového odpadu;
9. vyzývá členské státy, aby ve svých programech pro předcházení vzniku odpadů věnovaly zvláštní pozornost plýtvání potravinami a přijaly legislativní opatření zaměřená na zamezení plýtvání potravinami v celém potravinovém řetězci, a to i na úrovni maloobchodu a velkoobchodu; to by mělo zahrnovat také stanovení cílů pro zamezení vzniku třídění a redistribuci odpadu;
10. vyzývá k přísnému uplatňování hierarchie způsobů nakládání s odpady, jak je stanoveno v rámcové směrnicí o odpadech, tj.:
 - zabránit plýtvání jako přednostní prioritou, čímž se sníží emise skleníkových plynů a používání vody,
 - opětovné použití a recyklace (např. kompostování) jako další možnosti,
 - využívání výroby bioplynu jako dalšího kroku v hierarchii, a
 - využívání spalování či ukládání na skládku až v poslední řadě;
11. zdůrazňuje potřebu vybudovat více zařízení na recyklaci biologického odpadu a zvýšit sběr nevyhnutelného potravinového odpadu v domácnostech, jako jsou nežádoucí součásti potravin; podporuje kroky, jako je kompostování v domácnostech a recyklace biologického odpadu v zemědělství;
12. domnívá se, že při zpracování a používání biologického odpadu má v zájmu ochrany zdraví člověka přednostní význam zásada předběžné opatrnosti, zejména v souvislosti

s jeho možným nepřímým návratem do potravin nebo potravinového řetězce či v souvislosti s jeho používáním v dovážených potravinách a krmivech;

13. zastává názor, že je nutné optimalizovat balení snížit jejich objem; měl by být podporován výzkum a inovace v oblasti inteligentních systémů balení s cílem prozkoumat řešení vhodná pro skutečné využívání jednotlivých produktů až do data spotřeby;
14. je pevně přesvědčen, že je třeba rozvíjet uvědomělý vztah spotřebitelů k životnímu prostředí, pokud jde o uvědomování si hodnoty přírodních zdrojů a jejich zachování, aby spotřebitelé chápali, že každý druh spotřeby má rovněž dopad na naše životní prostředí;
15. zdůrazňuje, že emise skleníkových plynů spojené s produkcí, balením a přepravou potravin, které jsou vyhazovány, jsou zbytečnými dodatečnými emisemi; konstatuje, že klíčovým krokem k zmírnění změny klimatu je zlepšení účinnosti potravinového řetězce, aby se zabránilo plýtvání potravinami a zmenšilo se množství požitelného potravinového odpadu;
16. domnívá se, že v supermarketech by měl být podporován prodej na váhu a v upravených porcích, aby se zamezilo nakupování nadměrného množství potravin;
17. vyzývá k tomu, aby se prošetřilo, zda předchozí vydaná nařízení nezavádějí zbytečná pravidla, která nutí supermarkety a obchody s potravinami vyhazovat potraviny, jež jsou zcela v pořádku;
18. uznává, že jedním z hlavních důvodů vyhazování potravin je to, že zákazníci jsou zmateni, pokud jde o datum trvanlivosti potravin, a nerozumějí mu; připomíná, že právní předpisy o poskytování informací o potravinách spotřebitelům vyžadují uvedení data spotřeby a doby trvanlivosti a pokyny o zvláštních podmínkách týkajících se uchovávání a používání obalů; vyzývá členské státy a potravinářské odvětví, aby provedly informační kampaně, které povedou k tomu, že spotřebitel porozumí údajům na obalu a zejména bude správně interpretovat datum minimální trvanlivosti, čímž se zabrání matení zákazníků; uvědomuje si však, že výrobci potravin jsou obzvláště opatrní při stanovování minimální trvanlivosti z důvodů právní jistoty;
19. v této souvislosti poukazuje na význam vytvoření znalostního a inovačního společenství pro potraviny, které by se mimo jiné zaměřilo na přecházení plýtvání potravinami;
20. uvědomuje si, že v Evropě, kde dochází k hlavním ztrátám potravin na úrovni maloobchodu a spotřeby, by hlavní úsilí zaměřené na redukci odpadů mělo být vedeno prostřednictvím výměny osvědčených postupů, zlepšení postupů zpracování potravin a změny chování podniků i jednotlivců v rámci celého potravinového řetězce, od jeho začátku až do konce, s cílem významně snížit potravinový odpad; vzhledem k tomu, že k docílení konkrétních výsledků mohou napomoci pouze kroky koordinované mezi evropskými a vnitrostátními regulačními orgány, průmyslem a spotřebitelskými organizacemi; naléhá proto na Komisi a členské státy, aby podpořily kampaně zaměřené na dosažení těchto cílů, a zejména na ty, které kladou zvláštní důraz na rozvíjení povědomí o spojitosti mezi spotřebou a výrobou a povědomí o nákladech, odpadech, zdraví a životním prostředí, jež by byly zároveň zaměřeny na vzdělávání mladých lidí již

od raného věku, které by se týkalo toho, jak zacházet s potravinami, potravinovými odpadem a zbytky;

21. vyzývá Komisi a členské státy, aby do legislativního balíčku pro reformu společné zemědělské politiky zahrnuly opatření k předcházení vzniku odpadu ve fázích pěstování, sklizně, zpracování a přepravy a aby navrhly konkrétní kroky ke zlepšení informovanosti veřejnosti a zvýšení zodpovědnosti spotřebitelů ve fázi maloobchodního prodeje a spotřeby;
22. vyzývá Komisi, aby provedla analýzu celého potravinového řetězce s cílem určit ta potravinářská odvětví, kde dochází k největšímu plýtvání potravinami a kde mohou být použita řešení na předcházení vzniku potravinového odpadu;
23. vyzývá rovněž Komisi, aby prozkoumala, jak velký podíl celkového potravinového odpadu vzniká již při sklizni; domnívá se, že pokud by byl tento podíl zásadní, měla by Komise navrhnout postupy a opatření, které by zemědělcům usnadnily tomuto plýtvání předcházet;
24. zastává stanovisko, že požadavky na vnější kvalitu, at' už uložené evropskou nebo vnitrostátní legislativou nebo vnitřními předpisy podniků, které stanovují velikost a tvar zejména u čerstvého ovoce a zeleniny, jsou důvodem zbytečného vyřazování mnoha potravin, čímž zvyšují množství potravinového odpadu;
25. vyzývá veřejné orgány, odvětví pohostinství, školy, nemocnice a potravinové banky, aby vybíraly a dále distribuovaly nepoužité potraviny, jež jsou ještě plně požitelné, potřebným osobám a aby to bylo vnímáno jako doplněk, nikoli jako náhrada stávajících systémů sociálního zabezpečení;
26. domnívá se, že nový technický pokrok, jako jsou tzv. chytré ledničky a balení využívající nanotechnologie, může hrát zásadní roli při snižování plýtvání potravinami; naléhavě vyzývá Komisi, aby snižování plýtvání potravinami věnovala zvláštní pozornost ve svých výzkumných programech;
27. vyzývá maloobchodníky, aby brali vážně svůj úkol spojený se snižování plýtvání potravinami, např. prostřednictvím zmírnění požadavků na normy pro uvádění na trh; vyzývá Komisi, aby shromáždila a zveřejnila osvědčené postupy zaměřené na předcházení plýtvání potravinami v evropském odvětví maloobchodu a také praktická řešení zaměřená na zacházení s potravinami, které nelze prodat běžným způsobem, či na jejich distribuci;
28. konstatuje, že otázka plýtvání potravinami by měla spadat do oblasti účinného využívání zdrojů, a vyzývá Komisi, aby předložila konkrétní iniciativy zaměřené na problematiku plýtvání potravinami v rámci stěžejní iniciativy Evropa účinněji využívající zdroje;
29. zastává v této souvislosti názor, že je nutné obecně zlepšit znalosti obyvatel EU o potravinách a výživě;
30. poukazuje na své usnesení ze dne 6. července 2010 o zelené knize Komise o nakládání

s biologickým odpadem v Evropské unii¹, zejména na jeho body 1 až 4, v nichž Evropský parlament naléhá na Komisi, aby předložila konkrétní legislativní návrh týkající se zpracování biologického odpadu, některý je tvořen i jinými součástmi než je potravinový odpad;

31. konstatuje, že skutečný potravinový odpad může představovat významný a udržitelný zdroj biomasy a může být využit jako náhrada za bioenergii vyráběnou z neudržitelně dováženého dřeva;
32. domnívá se, že recyklace biologického odpadu pomocí kompostování nebo jeho využívání v zařízeních na výrobu bioplynu je mnohem vhodnější než jeho spalování, jehož je třeba se vyvarovat a které je přijatelné pouze v případě, že se postupovalo podle hierarchie a odpad byl maximálně využit;
33. zdůrazňuje, že potenciál potravinového odpadu pro účely energetického využití by neměl ovlivnit nebo zpozdit kroky směřující k řešení problému plýtvání potravinami jako takového;
34. vyzývá Komisi, aby zajistila, aby byla otázka účinného využívání potravin věnována stejná pozornost jako otázka energetické účinnosti a že v této oblasti budou stejně intenzivně probíhat kampaně na zvyšování informovanosti, protože tyto záležitosti jsou pro životní prostředí a naši budoucnost stejně důležité;
35. vyzývá Komisi, aby pro členské státy stanovila požadavky na podávání zpráv ohledně plýtvání potravinami a standardizaci metodologie pro výpočet množství potravinového odpadu na úrovni členských států, aby bylo možné zajistit srovnání;
36. vyzývá Komisi, aby pro členské státy vytvořila konkrétní cíle v oblasti předcházení plýtvání potravinami jako součást cílů pro předcházení vzniku odpadu v členských státech do roku 2014, jak doporučuje rámcová směrnice o odpadech z roku 2008;
37. zdůrazňuje nutnost zavedení systému odděleného sběru biologického odpadu, aby bylo možné tento odpad recyklovat a opět využít tam, kde je to možné, a vyzývá Komisi, aby zvažila případné doporučení, aby členské státy vytvořily systém odděleného sběru potravinového odpadu v domácnostech nebo pohostinstvích; rovněž by měly být posouzeny dotace pro rozvoj odděleného sběru a infrastruktury zpracování.

¹ Přijaté texty, P7_TA(2010)0264.

VÝSLEDEK KONEČNÉHO HLASOVÁNÍ VE VÝBORU

Datum přijetí	22.11.2011
Výsledek konečného hlasování	+ : 38 - : 0 0 : 15
Členové přítomní při konečném hlasování	János Áder, Elena Oana Antonescu, Pilar Ayuso, Paolo Bartolozzi, Martin Callanan, Chris Davies, Esther de Lange, Anne Delvaux, Edite Estrela, Jill Evans, Karl-Heinz Florenz, Elisabetta Gardini, Gerben-Jan Gerbrandy, Julie Girling, Françoise Grossetête, Cristina Gutiérrez-Cortines, Satu Hassi, Jolanta Emilia Hibner, Dan Jørgensen, Karin Kadenbach, Holger Kraahmer, Jo Leinen, Corinne Lepage, Peter Liese, Kartika Tamara Liotard, Linda McAvan, Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė, Miroslav Ouzký, Antonia Parvanova, Mario Pirillo, Pavel Poc, Vittorio Prodi, Frédérique Ries, Anna Rosbach, Oreste Rossi, Dagmar Roth-Behrendt, Carl Schlyter, Richard Seeber, Theodoros Skylakakis, Bogusław Sonik, Salvatore Tatarella, Anja Weisgerber, Åsa Westlund, Glenis Willmott, Marina Yannakoudakis
Náhradník(ci) přítomný(i) při konečném hlasování	Miroslav Mikolášik, Alojz Peterle, Birgit Schnieber-Jastram, Renate Sommer, Bart Staes, Csaba Sándor Tabajdi, Michail Tremopoulos, Andrea Zanon